

**AANVULLING OP HET MER
N314 RONDWEG HUMMELO**

Provincie Gelderland

INHOUDSOPGAVE

Colofon.....	3
1 Inleiding	4
2 Archeologie	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Resultaten bureauonderzoek.....	5
2.3 Conclusie archeologie	6
2.4 Wat betekent dit voor de totale effectscore van het MER?	8
3 De tracés in relatie tot het Streekplan en de EHS	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Toetsing aan het streekplan Gelderland 2005.....	9
3.3 Conclusie tracés in relatie tot het streekplan en de EHS.....	10
4 Samenvatting.....	11
Bijlage 1 Bureauonderzoek Archeologie Rondweg N314 Hummelo	12
Bijlage 2 Relevante tekst uit Streekplan Gelderland 2005	13
Bijlage 3 Streekplanbestemmingen en alternatieve tracés.....	20

Colofon

Initiatiefnemer: Provinciale Staten Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Bevoegd Gezag: Gedeputeerde Staten Provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Bij het opstellen van deze aanvulling op het MER zijn betrokken geweest:

Provincie Gelderland
Gemeente Bronckhorst

Eindredactie: ARCADIS Nederland BV

Datum vrijgegeven: 21 juli 2008
Kenmerk: 110621/CE8/OF7/000195
Status rapport: definitief

1 Inleiding

Ten behoeve van de realisatie van de N314 Rondweg Hummelo is een Milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Dit rapport dient als onderbouwing van de tracékeuze voor de rondweg in de ontwerp-streekplanherziening.

Het MER en de ontwerp streekplanherziening hebben van 19 januari 2008 tot en met 2 april 2008 ter inzage gelegen, waarna het MER door de Commissie voor de Milieu-effectrapportage is getoetst.

Tijdens de toets heeft de Commissie aan de provincie verzocht om op een tweetal punten aanvullende informatie te verstrekken op het MER N314 rondweg Hummelo.

Het betreft 1) een verdieping van het onderwerp archeologie dat naar oordeel van de Commissie onvoldoende was belicht en 2) een verheldering van de onderbouwing waarom het tracé Oost kort (en Oost 3) en het provinciaal beleid ten aanzien van de EHS zoals opgenomen in het Streekplan niet met elkaar te verenigen zijn.

In deze aanvulling op het MER worden beide onderwerpen achtereenvolgens behandeld. In combinatie met de bijgevoegde bijlagen vormt het de door de Commissie verlangde aanvulling.

Per onderwerp zal tevens een gemotiveerd oordeel worden gegeven of de aanvullende informatie al dan niet zal leiden tot een andere totaalwaardering van de alternatieven en of een ander alternatief mogelijk tot Meest Milieuvriendelijk Alternatief kan worden aangemerkt.

2 Archeologie

2.1 Inleiding

Ten behoeve van het oorspronkelijke MER is een bureauonderzoek uitgevoerd, waarbij onderzoek is verricht naar de verwachte archeologische waarden in het gebied.

Als gevolg van de implementatie van het Verdrag van Valletta in de Nederlandse wetgeving (inpassing van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ) in de Wet Milieubeheer in september 2007) dient het onderzoek in het MER echter te voldoen aan de richtlijnen van de Rijksdienst voor de Archeologische Monumentenzorg (RACM).

In de loop van het traject van het opstellen van het MER N314 Rondweg Hummelo is het beleidskader derhalve gewijzigd. In de vertaalslag naar de inhoud van het MER is met deze beleidskaderwijziging en dus met de hogere eisen die aan de informatie op het aspect archeologie worden gesteld, onvoldoende rekening gehouden.

Het nu uitgevoerde onderzoek en deze aanvulling op het MER heeft tot doel de informatie alsnog op het gewenste niveau te krijgen.

2.2 Resultaten bureauonderzoek

In lijn met het advies van de Commissie is een aanvullend bureauonderzoek uitgevoerd. Dit aanvullende bureauonderzoek is uitgevoerd conform de geldende eisen zoals deze aangegeven zijn in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1). Het bureauonderzoek treft u aan in bijlage 1 bij deze aanvulling. Voor de inhoud van het onderzoek wordt kortheidshalve naar deze bijlage verwezen.

Uit de resultaten van het aanvullende bureauonderzoek kunnen de volgende elementen worden gehaald die het meest relevant zijn voor de alternatievenvergelijking:

- In het onderzoeksgebied is een vijftal AMK terreinen¹ aangetroffen. Deze liggen echter allen dermate ver verwijderd van de tracéalternatieven (West 1, 2 en 3, Oost kort en Oost 3) dat deze geen invloed hebben op een keuze tussen de tracés.
- Er zijn geen vondstmeldingen in het onderzoeksgebied in ARCHIS aangetroffen.
- In het onderzoeksgebied is wel een veertiental waarnemingen in ARCHIS opgenomen. Twee waarnemingen zijn gedaan op een punt dat samenvalt met het Tracé west 1. Het betreft waarnemingen nummers 48140, verschillende niet gerelateerde vondsten uit de bronstijd – nieuwe tijd en 400250, aardewerk uit het (Neolithicum-) nieuwe tijd. Er is hier een mogelijke ijzertijd nederzetting en in de omgeving van de nederzetting worden off-site waarden verwacht zoals grafvelden en dump zones. Twee andere waarnemingen liggen zeer nabij de tracés. Waarneming 1239 (urnenveld brons- ijzertijd) ligt 150 m ten oosten van Oost kort en is mogelijk aan deze nederzetting gerelateerd. Er wordt verwacht dat het urnenveld zich verder over een groter gebied uitstrekt, mogelijk tot op tracé Oost kort. Waarneming 400666 ligt vanuit het zuiden bekeken bij de splitsing van de tracés West 1, 2 en 3 en betreft aardewerk uit de Romeinse tijd – middeleeuwen. Het complextype is onbekend. De overige waarnemingen bevinden zich niet op of in de directe nabijheid van één van de andere tracés.
- Binnen het onderzoeksgebied zijn acht onderzoeksmeldingen bekend. Twee hiervan (nummers 6023 en 5688) liggen op tracé West 1. Bij het booronderzoek 6023 aan de noordkant van tracé West 1 werden vondsten gedaan die resulteerden in een proefsleuvenonderzoek (onderzoeksmelding 5688). Hierbij werd een oude woongrond en sporen van ijzerproductie uit mogelijk de late ijzertijd aangetroffen. Het wordt waarschijnlijk geacht dat er zich buiten het onderzochte gebied meer

¹ Bekende behoudenswaardige terreinen/monumenten zoals weergegeven op de Archeologische Monumenten Kaart (AMK).

samenhangende archeologische waarden bevinden (zie ook waarneming 400250). Drie andere onderzoeksmeldingen liggen direct naast de westelijke tracés. Bij twee wordt bij gebrek aan vondsten geen vervolgonderzoek aanbevolen, bij de derde is de aanbeveling onbekend.

- De ontwerp gemeentelijke archeologische beleidskaart van de gemeente Bronckhorst gaat er van uit dat alle gebieden waarvan niet vast staat dat zij zijn verstoord Archeologisch Waardevol Gebied (AWG) of Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied zijn (AWV). Dientengevolge zal een Inventariserend Archeologisch Onderzoek (IVO) dienen te worden verricht bij bodemingrepen.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat tracéalternatief West 1 zich bevindt op of nabij de locatie waar een nederzetting (mogelijk late ijzertijd) is gelegen. De verwachting is dat deze nederzetting zich buiten het onderzochte areaal voortzet. Daarnaast kunnen aan de nederzetting gerelateerde *off site* waarden (grafveld, dumpzones etc.) in de directe omgeving worden verwacht. Een dergelijk grafveld ligt direct naast (en mogelijk op) tracé Oost kort. Vooral de hoger gelegen zone met een es (bEZ23) die zich rond het gebied van het proefsleuvenonderzoek uitstrekt, komt hiervoor in aanmerking. Dit betekent dat mogelijk ook de tracés Oost kort, West 2 of West 3 (300 m van het proefsleuvenonderzoek) op of nabij archeologische waarden kunnen liggen.

Meer in het algemeen kan worden gesteld dat het gebied direct rond Hummelo waar een es ligt, een hoge archeologische potentie heeft voor alle archeologische perioden. Dit gebied heeft op de IKAW een hoge trefkans. De vier varianten West 1, 2, 3 en Oost kort lopen over een groot deel van hun lengte door deze zone (zie hiervoor de Archeologische verwachtingskaart die als bijlage bij het bureauonderzoek is gevoegd).

Tracéalternatief Oost 3 heeft een veel langer tracé, maar loopt grotendeel door een gebied met een lage trefkans op de IKAW. Slechts een relatief kort deel is gelegen in een zone met een middelhoge trefkans. Er zijn direct langs dit tracé geen bekende archeologische waarden gelegen. Wel heeft het AHN onderzoek een aantal kopjes zichtbaar gemaakt (relatief hoge gebiedjes ten opzichte van de directe omgeving) die zich op of in de directe nabijheid van dit tracé alternatief bevinden. Voor deze kopjes wordt eveneens gesteld dat zij een hoge archeologische trefkans hebben.

2.3 Conclusie archeologie

Op basis van de diverse onderzoeksresultaten van het bureauonderzoek is een verwachtingsmodel ontwikkeld. De gebieden waar op basis van het verwachtingsmodel archeologische waarden worden verwacht, worden potentiegebieden genoemd.

De potentiegebieden zijn in twee groepen verdeeld:

- 1) de potentiegebieden met bekende archeologische waarden, en
- 2) de potentiegebieden met verwachte archeologische waarden.

Voor de potentiegebieden met *bekende archeologische waarden* (ad 1) zijn archeologische waarden in de vorm van een AMK terrein of archeologische waarnemingen bekend. Deze 19 potentiegebieden hebben op de Archeologische Verwachtingskaart een Romeins cijfer gekregen (I- XIX). Hiervan liggen enkel de potentiegebieden met de Romeinse cijfers IV, V, VI, VII en XIV in de nabijheid van de tracéalternatieven.

Daarnaast zijn er in het onderzoeksgebied honderden potentiegebieden en –gebiedjes met *verwachte archeologische waarden* (ad 2) gelegen. Door de veelheid aan gebieden hebben deze potentiegebieden geen apart nummer gekregen op de verwachtingenkaart.

De kans op het aantreffen van archeologische waarden is hoog in de potentiegebieden die zijn weergegeven op de archeologische verwachtingskaart. Op basis van deze kaart heeft ter aanvulling van het MER een herbeoordeling plaatsgevonden van de effecten die de verschillende alternatieven hebben op de verwachte archeologische waarden.

De alternatieven West 1, 2 en 3 en alternatief Oost kort liggen in een gebied waar een overwegend hoge archeologische verwachtingswaarde voorkomt. Dit betekent een negatieve beoordeling voor dit criterium, omdat over vrijwel de gehele lengte van de tracés gebied wordt doorsneden met een hoge verwachtingswaarde. Omdat op of in de nabijheid van het tracé van West 1 archeologische waarnemingen zijn gedaan (Romeinse cijfers IV, V, VI en XIV) en omdat bureauonderzoek heeft aangetoond dat tracéalternatief West 1 zich bevindt op de locatie waar een nederzetting (mogelijk late ijzertijd) is gelegen, wordt dit alternatief negatiever (--) beoordeeld dan de alternatieven West 2 en 3 en Oost kort (-). In de nabijheid van alternatief Oost kort is een waarneming van een mogelijk urnenveld bekend (Romeinse cijfer VII).

Het alternatief Oost 3 is om het landgoed Enghuizen heen geprojecteerd. Hierdoor wordt over een beperkte lengte (circa 500 meter) een dekzandrug met een middelhoge archeologische verwachting aangesneden. Vanaf dit punt buigt het alternatief af naar het noordwesten, door een gebied met een lage archeologische verwachting. Door de lengte van het tracé van Oost 3 en de aanwezigheid van een aantal potentiegebieden (relatief hoog gelegen kopjes) op of in de directe nabijheid van dit tracé, wordt dit tracé als licht negatief beoordeeld (0/-). Een en ander laat de volgende effectscore zien:

Alternatief criterium	West 1	West 2	West 3	Oost kort	Oost 3
Aantasting gebieden met archeologische waarnemingen en/of verwachtingswaarde*	--	-	-	-	0/-

*) Aangezien er geen archeologische monumenten van de AMK in de nabijheid van de alternatieven aanwezig zijn, is het effect van de alternatieven hierop in alle gevallen nul. Omdat dit derhalve geen onderscheid in de alternatieven oplevert, is er voor gekozen dit criterium buiten de effectscore te houden.

Deze effectscore wijkt dus voor de alternatieven West 1 en Oost 3 af van de effectscore zoals deze oorspronkelijk in het MER is opgenomen. In beide gevallen is de score ongunstiger dan in het oorspronkelijke MER.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat bij de aanleg van de rondweg eventueel aanwezige archeologische waarden verstoord kunnen worden. Daarom wordt aanbevolen om de locaties waar daadwerkelijk bodemingrepen zullen plaatsvinden voor zover zij in een potentiegebied liggen te onderwerpen aan een zogenaamd Inventariserend Veldonderzoek (IVO). Omdat het bureauonderzoek zoals dat nu is uitgevoerd voldoende informatie heeft op geleverd om tot een vergelijking van de alternatieven te komen, zijn wij de overtuiging toegedaan dat het voor dit doel niet noodzakelijk is in deze fase nader archeologisch veldonderzoek te verrichten.

Door middel van een verkennend booronderzoek kan het verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek echter in de bestemmingsplanfase voor het voorkeurstracé worden getoetst en aangevuld. Voor de delen die niet in een potentiegebied liggen wordt in het bureauonderzoek aanbevolen geen nader archeologisch onderzoek uit te voeren. Ter plaatse van alternatief West 1 is in het kader van een ander plan (bouwwerkzaamheden) al een proefsleuven onderzoek uitgevoerd. Er zal moeten worden gekeken in hoeverre de resultaten en aanbevelingen van dat onderzoek (opgraving of begeleiding) nog van toepassing zijn voor de onderhavige plannen van de N314 rondweg Hummelo.

2.4 Wat betekent dit voor de totale effectscore van het MER?

Op basis van het aanvullende bureauonderzoek is duidelijk geworden dat de alternatieven voor het aspect archeologie goed met elkaar vergeleken kunnen worden. Ten opzichte van elkaar scoren de alternatieven West 2, 3 en Oost kort vergelijkbaar. Alternatief Oost 3 komt het minst ongunstig uit de vergelijking ondanks de lange tracélengte. Alternatief West 1 komt op het gebied van archeologie het meest ongunstig uit de vergelijking, aangezien op of in de nabijheid van dit alternatief archeologische waarnemingen bekend zijn die er voor zorgen dat de archeologische verwachting in deze omgeving hoger ligt.

Toch is het de vraag welke conclusie aan deze waarnemingen en verwachtingen dient te worden verbonden. Zoals uit de aanbevelingen van het in het kader van een eerder uitgevoerd proefsleuven onderzoek blijkt, is destijds de aanbeveling gedaan om eventuele archeologische vondsten op te graven of de uitvoering van de werkzaamheden onder begeleiding te laten plaatsvinden. Hieruit blijkt dat de archeologische waarden van belang worden geacht, maar dat deze geen onoverkomelijk obstakel vormen voor de uitvoering van de plannen. Ook kan bij de definitieve inpassing van de weg nog rekening worden gehouden met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Tracé West 1 heeft van de vijf alternatieven de slechtste score op het aspect archeologie. Echter, omdat dit tracé op de meeste andere aspecten beter scoort dan de andere tracés en omdat eventueel aanwezige archeologische waarden geen onoverkomelijk beletsel vormen voor de realisatie, wijzigt de slechte score van tracé West 1 op het aspect archeologie de totaalafweging in de alternatieven en in de keuze van het MMA niet.

Wel zijn de resultaten van het bureauonderzoek aanleiding om in een volgende fase inventariserend veldonderzoek (IVO) te verrichten ter waarborging van de archeologische belangen bij de inpassing van de rondweg. Op basis van de bevindingen van het IVO kan dan worden bepaald welke maatregelen nodig zijn om de eventueel aanwezige archeologische waarden te beschermen.

3 De tracés in relatie tot het Streekplan en de EHS

3.1 Inleiding

In het MER is de algemene doelstelling “verbeteren van de leefbaarheid (geluid en trillingen) en verkeersveiligheid in de kern Hummelo door het realiseren van een rondweg met zo min mogelijk negatieve effecten in het buitengebied” uitgesplitst in een aantal subdoelstellingen.

Een daarvan is “het voorkomen of beperken van negatieve effecten op natuur, landschap, bodem en water, recreatie en landbouw”.

In het MER is in paragraaf 4.3 beschreven dat het alternatief Oost-Kort niet aan de bovengenoemde subdoelstelling voldoet. De Commissie voor de milieu-effectrapportage heeft tijdens de toetsing aanvullend gevraagd een nadere onderbouwing te geven waarom het tracé Oost-kort niet kan voldoen aan de bovengenoemde doelstelling van de initiatiefnemer.

Deze onderbouwing dient zich met name te richten op de beperking van het vigerende streekplan ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur (Nee, tenzij...principe).

In het navolgende zal deze nadere onderbouwing worden gegeven. Op voorhand zij opgemerkt dat deze nadere onderbouwing enkel tot doel heeft om tot een beter navolgbare keuze te komen, maar dat dit geen invloed heeft op de effectscore en/of de uiteindelijke keuze van het MMA. Deze blijven onverkort van kracht.

3.2 Toetsing aan het streekplan Gelderland 2005

De vijf tracéalternatieven zijn getoetst aan het EHS beleid zoals weergegeven in het Streekplan Gelderland 2005. De relevante tekst van het Streekplan Gelderland 2005 is weergegeven in bijlage 2. De streekplankaart waarop de EHS gebieden staan aangegeven, is opgenomen als bijlage 3.

Uit deze toetsing aan het Streekplan is naar voren gekomen dat de tracés West 1 en West 2 in waardevol landschap liggen. Een klein deel aan de noordzijde en de zuidzijde ligt in het Ecologische hoofdstructuur (EHS) verwevingsgebied. Aan de zuidwest zijde wordt net het EHS-natuur gebied aangesneden. In totaal betreft het ongeveer 1,0 ha EHS gebied.

Ook tracé West 3 ligt in waardevol landschap en doorsnijdt beperkt het EHS-verwevingsgebied (1,0 ha). Door de ligging nabij de Rode Beek wordt door dit tracé hier ook het EHS-natuur gebied aangetast, echter niet fysiek doorsneden.

Tracé Oost 3 doorsnijdt waardevol landschap en doorsnijdt bij de Hummelose Beek de EHS verbindingzone en het EHS-natuur gebied. Ook ligt dit tracé langs de Broekstraat in de rand van het EHS verwevingsgebied ten noorden van landgoed Enghuizen. In totaal wordt bij tracé Oost 3 ongeveer 2,8 ha EHS gebied aangetast. Tevens ligt dit tracé in het zoekgebied voor regionale waterberging zoals dat in het streekplan is aangegeven.

Tracé Oost kort doorsnijdt grotendeels EHS verwevingsgebied en deels waardevol landschap. Door de ligging langs de bosrand van het landgoed Enghuizen wordt door dit tracé ook het EHS-natuur gebied aangetast en beperkt fysiek aangesneden. In totaal wordt bij tracé Oost kort ongeveer 5,0 ha EHS gebied aangetast.

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) bestaat uit gebieden met de aanduiding “EHS-natuur”, “EHS-verweving” en “(robuuste) ecologische verbindingzones”. In het Streekplan Gelderland 2005 is aangegeven dat binnen de EHS de “nee, tenzij”- benadering geldt. Dit betekent dat bestemmingswijziging *niet mogelijk is* als daarmee wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, *tenzij*:

- 1) *er geen reële alternatieven zijn, en*
- 2) *er sprake is van redenen van groot maatschappelijk belang.*

Het oplossen van de leefbaarheids- en verkeersveiligheidsproblemen in Hummelo acht de provincie Gelderland van groot maatschappelijk belang. In het gebied rondom Hummelo zal door de aanleg van een rondweg een significante aantasting van de EHS plaatsvinden.

3.3 Conclusie tracés in relatie tot het streekplan en de EHS

Ten behoeve van de besluitvorming over een keuze van het tracé van de rondweg, zijn de tracés West 1, 2 en 3 alsmede Oost kort en Oost 3 in het MER onderzocht. Alle onderzochte tracés lopen door waardevol landschap én de EHS.

Door tracé West 1 wordt de EHS het minst aangetast. Dit is een belangrijk gegeven gezien het stringente beleid (het nee, tenzij...principe) van de provincie Gelderland ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Gelet op dit beleid bieden de tracés Oost kort en Oost 3 in het algemeen geen reëel alternatief. Uit het MER blijkt namelijk dat van de westelijke alternatieven, West 1 een realistisch alternatief is met in totaliteit de minste nadelige effecten voor het milieu.

Op basis van het voorgaande komt het tracé West 1 naar voren als het tracé dat het minst conflicteert met het Streekplanbeleid ten aanzien van de EHS en, mede rekening houdend met de andere in het MER onderzochte aspecten, daarin het enige reële alternatief is.

Dientengevolge is tracé Oost kort geen alternatief dat voldoet aan de subdoelstelling *“het voorkomen of beperken van negatieve effecten op natuur, landschap, bodem en water, recreatie en landbouw” aangezien het alternatief West 1 een reëel alternatief is met beperktere negatieve effecten op natuur, landschap, bodem en water.*

4 Samenvatting

Inleiding

Tijdens de toetsing van MER N314 Rondweg Hummelo heeft de Commissie voor de Milieu-effectrapportage gevraagd aanvullende informatie te leveren voor de onderwerpen archeologie en alternatief Oost-kort.

Archeologie

Voor het onderwerp archeologie is aanvullend bureauonderzoek uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.1). Uit dit onderzoek is gebleken dat naast de in het MER reeds onderzochte bronnen aanvullende bronnen met archeologische informatie beschikbaar zijn. Deze informatie heeft geleid tot een aanpassing van de effectscores voor het onderwerp archeologie. De alternatieven West-1 en Oost-3 scoren beide ongunstiger dan in het MER.

Het aanvullende archeologisch onderzoek leidt niet tot een andere keuze van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief, omdat:

- ◇ de onderlinge verhoudingen tussen de alternatieven in tact blijven;
- ◇ de veranderde scores niet opwegen tegen scores voor de andere milieu-onderwerpen en alternatieven;
- ◇ de uitkomsten van het aanvullende archeologisch bureauonderzoek niet heeft geleid tot een niet te realiseren alternatief.

De tracés in relatie tot het streekplan en de EHS

Ten behoeve van de onderbouwing van het feit dat tracé Oost-kort niet voldoet aan de subdoelstelling “het voorkomen of beperken van negatieve effecten op natuur, landschap, bodem en water, recreatie en landbouw” is aanvullende informatie opgenomen over het “Nee, tenzij... principe” in het vigerende Streekplan Gelderland 2005.

Het Streekplan verbiedt doorsnijding van de Ecologische Hoofdstructuur als er betere alternatieven (die geen of minder EHS doorsnijden) voor handen zijn. In het geval van het alternatief Oost-kort is dit het geval, omdat Oost-kort 5 hectare EHS verwevingsgebied aantast en alle westelijke alternatieven slechts 1 hectare EHS doorkruisen.

De aanvullende argumentatie ten aanzien van tracé Oost-kort leidt niet tot een andere keuze van het MMA.

Bijlage 1

Bureauonderzoek Archeologie Rondweg N314 Hummelo

Bijlage 2

Relevante tekst uit Streekplan Gelderland 2005

2.7 *Ruimtelijk beleid voor natuur in Gelderland*

Vergeleken met andere provincies in Nederland is de natuur in Gelderland zeer divers van karakter. Bescherming en kwaliteitsverbetering is niet alleen ecologisch van belang. De natuur is ook de basis voor recreatie en toerisme, en als vestigings-factor voor wonen en bedrijvigheid van belang. Het ruimtelijk beleid voor de natuur draagt bij aan behoud en ontwikkeling van natuur.

2.7.1 **Ecologische hoofdstructuur (EHS)**

In Gelderland is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in aanleg: een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuur-rijke cultuurlandschappen (zie themakaart 17 'Ecologische Hoofdstructuur'). Door de vergroting van natuurgebieden, de ontwikkeling van nieuwe natuur-gebieden en de aanleg van ecologische verbindingzones ontstaat het beoogde samenhangende netwerk. Vergroting en verbinding zal bijdragen aan het oplossen van problemen op het vlak van verdroging, vermessing en versnippering. Het doel is om te komen tot duurzame populaties van kwetsbare planten- en diersoorten.

De ambitie is om in 2018 de beoogde omvang van de EHS in Gelderland te hebben gerealiseerd. In de Gelderse Vallei, de Veluwe met zijn randgebieden en Achterhoek / Liemers vormen de reconstructieplannen een belangrijk uitvoeringskader voor de EHS-realisering.

De door het Rijk op grond van Europese regelgeving aangewezen of aangemelde Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (VHR-gebieden) behoren tot de EHS. Het gewenste kwaliteitsniveau voor de gebieden onder de Vogel- en Habitatrichtlijn moet eveneens in 2018 zijn bereikt. In de aangewezen gebieden komt een groot aantal beschermde soorten planten en dieren voor. Twee gebieden in Gelderland die onder de Vogelrichtlijn vallen, rekent de provincie niet tot de EHS omdat het feitelijk recreatiegebieden betreft met weinig ecologische betekenis: Rhederlaag bij Angerlo en het Eiland van Maurik. De in VHR-kader aangewezen gebieden staan weergegeven op de Signaleringskaart (zie par. 1.4.2). Voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen in VHR-gebieden geldt een afzonderlijk beoordelingskader.

Op 1 juli 2003 heeft de provincie in het kader van de Wet Ammoniak en Veehouderij (Wav) vastgesteld welke gebieden tot de EHS behoren. De EHS-begrenzing zoals vastgelegd op de beleidskaart 'ruimtelijke structuur' van dit streekplan heeft op enkele locaties gevolgen voor de ruimtelijke werking van de Wav. Gezien artikel 2 lid 4 van de Wav worden de wijzigingen met gevolgen voor de werking van deze wet door middel van een aparte procedure door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Pas na afronding van deze procedure mag de gewijzigde EHS door het bevoegd gezag voor de milieuvergunningen worden toegepast.

De EHS is sterk ruimtelijk structurerend en bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit op provinciaal niveau. Ze maakt daarom onderdeel uit van het groenblauwe raamwerk.

Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken.

Binnen de ecologische hoofdstructuur geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegde gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken, zal de provincie de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren. De te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zullen in 2005/2006 als streekplanuitwerking worden vastgesteld (zie par. 4.4: streekplanuitwerking 'kernkwaliteiten en omgevingscondities').

In deze streekplanuitwerking zullen de ecologische, landschappelijke en cultuur-historische kenmerken worden weergegeven, die een rol spelen bij ruimtelijke afwegingen in het groenblauwe raamwerk en de waardevolle landschappen ter bepaling van mitigatie, compensatie, saldering en kwalitatieve verbetering.

Bestemmingsplanwijzigingen die leiden tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS-natuur kunnen door Gedeputeerde Staten alleen worden goedgekeurd als – naast het ontbreken van reële alternatieven en de aanwezigheid van redenen van groot openbaar belang – aantoonbaar in hetzelfde bestemmingsplan voorzieningen worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt door mitigerende maatregelen. Compensatie van de resterende schade dient plaats te vinden in hetzelfde bestemmingsplan of in gekoppelde bestemmingsplannen (zie par. 2.7.10, natuur- en boscompensatie).

Per saldo zal op planniveau of op gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Voor de verblijfs- en dagrecreatiesector betekent dit dat een toename van het ruimtebeslag niet is toegestaan in het groenblauwe raamwerk en daarmee dus ook binnen de hele EHS. Een toename in ruimtebeslag op een locatie zal tenminste op gebiedsniveau moeten worden gecompenseerd.

Aan compensatie worden in het kader van de EHS de volgende voorwaarden gesteld:

- Geen netto-waardenverlies (areaal, kwaliteit, samenhang);
- compensatie aansluitend of nabij het gebied, mits een duurzame situatie ontstaat of, indien niet mogelijk:
 - realisering van kwalitatief gelijkwaardige waarden of fysieke compensatie verder weg van het aangetaste gebied;
 - Indien fysieke compensatie niet mogelijk is:
 - financiële compensatie conform de Richtlijn Compensatie Natuur en Bos die op 2 juli 1998 in het Provinciaal Blad is gepubliceerd. Hiertoe wordt niet eerder overgegaan dan nadat alle andere mogelijkheden, waaronder onteigening, maximaal zijn benut;
 - Mitigatie en compensatie maken deel uit van het plan, de eventuele daarmee samenhangende meerkosten van de activiteit dienen in het plan te zijn verdisconteerd (veroorzakersbeginsel). Het besluit over de compensatie is daarmee gekoppeld aan het te nemen besluit over de ingreep. Indien over de compensatie in een ander kader wordt besloten dan over de ingreep kan eerst met de uitvoering worden begonnen nadat ten minste het compensatiebesluit onherroepelijk is geworden.

In geval tevens de VHR-richtlijn of de provinciale Richtlijn Compensatie Natuur en Bos (zie par. 2.7.10) van toepassing is, geldt het zwaarste compensatieregime.

De beleidskaart 'ruimtelijke structuur' geeft de drie onderdelen van de EHS weer: EHS-natuur, EHS-verweving en ecologische verbindingszones. Op deze onderdelen is toegespitst ruimtelijk beleid van toepassing. Voor het behoud en herstel van de biodiversiteit in Gelderland zijn de drie delen van de EHS onlosmakelijk met elkaar verbonden. Soorten die gebonden zijn aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur; EHS-verweving is van belang voor soorten die gebonden zijn aan gebieden waarin veel natuurelementen en natuurkwaliteiten verweven zijn met agrarisch en ander gebruik van het cultuur-landschap. Met de ecologische verbindingszones neemt de versnippering van de natuur af en ontstaan meer migratiemogelijkheden voor plant- en diersoorten.

De rijksoverheid verzoekt de provincie in de Nota Ruimte en de Agenda Vitaal platteland de begrenzing van de EHS aan te passen om de robuustheid van de EHS te verbeteren. Met de begrenzing zoals in dit streekplan weergegeven, is vormgegeven aan een robuuste netto EHS. Het verzoek van het rijk heeft vooral betrekking op robuuste ecologische

verbindingszones. Uitwerking van robuuste verbindingszones kan leiden tot herbegrenzing van dit element van de EHS en daarmee tot een herziening van dit streekplan. De mate waarin de nu begrensde ecologische verbindingszones al beantwoorden aan de rijksdoelen van de robuuste verbindingen en er verplichtingen zijn aangegaan, worden daarbij eerst geïventariseerd.

Plannen die tot significante aantasting zouden kunnen leiden zijn bijvoorbeeld:

- nieuwbouw van woningen en bedrijven;
- aanleg van nieuwe infrastructuur;
- nieuwvestiging van landbouwbedrijven;
- nieuwe voorzieningen voor grootschalige recreatie;
- aanleg of uitbreiding van afvalstortplaatsen;
- oprichting van windturbines.

Onder plannen kunnen zowel bestemmingsplanwijzigingen als vrijstellings-projecten (ex. art. 19 WRO) worden verstaan.

Het EHS-regime wijkt op de volgende punten af van het VHR-regime:

Bij het EHS-afwegingskader gaat het om 'redenen van groot openbaar belang', bij de VHR gebieden om 'dwingende redenen van groot openbaar belang'.

Met 'dwingend' wordt hier in ieder geval niet ieder denkbaar openbaar belang bedoeld, maar een belang dat – ook op de langere termijn – zwaarder moet wegen dan de belangen die de VHR beoogt te beschermen. Te denken valt aan:

- bescherming van voor het leven van de burger fundamentele waarden (gezondheid, veiligheid, milieu);
- fundamentele beleidsmaatregelen voor staat en samenleving;
- uitvoering van economische of maatschappelijke activiteiten ter nakoming van specifieke, openbare dienstverplichtingen.

Bij het EHS-afwegingskader is de beoordeling van evt. schadelijke effecten van bestaand gebruik minder streng dan in het VHR-regime. Bij VHR-gebieden is financiële compensatie niet mogelijk.

2.7.2 EHS-natuur

EHS-natuur bestaat uit bestaande natuurgebieden, en voor een kleiner deel uit natuurontwikkelingsgebieden die momenteel agrarische cultuurgrond zijn. EHS-natuur in de verwevingsgebieden van de Reconstructieplannen betreft gebieden met bestaande natuur en gebieden met een natuurontwikkelings-doelstelling. Voor de gebieden met een natuurontwikkelingsdoelstelling geldt dat regulier gebruik op basis van de vigerende bestemming kan worden gecontinueerd. In de Reconstructiegebieden gelden voor agrarische bouw-percelen gelegen in EHS-natuur de voor de betreffende zone vastgelegde planologische bepalingen zoals weergegeven in par. 2.9.5.

2.7.3 EHS-verweving

EHS-verweving omvat landgoederen onder de Natuurschoonwet (daarop aanwezige grotere natuur- en bosgebieden zijn tot de EHS-natuur gerekend), landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en boselementen. Door natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer wordt de natuurwaarde van het gebied als geheel versterkt.

In EHS-verweving is natuur de belangrijkste functie. Grondgebonden land- en tuinbouw vervult een blijvende rol in het duurzaam beheer van cultuurgrond en de daarmee verweven natuurwaarden. Land- en tuinbouw kan zich in de EHS-verweving duurzaam ontwikkelen voor zover de aanwezige natuurwaarden niet worden geschaad. Onder grondgebonden land- en tuinbouw worden ook alle vormen van gemengde agrarische bedrijfsvoering verstaan, waarbij duurzaam agrarisch gebruik van landbouwgrond aan de orde is. Ook andere functies zoals extensieve recreatievormen kunnen verweven zijn met natuurwaarden en bijdragen aan duurzame instandhouding.

Voor EHS-verweving geldt hetzelfde ruimtelijke beleid als voor EHS-natuur, met de volgende verschillen:

- regulier agrarisch en extensief recreatief gebruik kan worden voortgezet, waarbij tevens vergroting van aanwezige agrarisch bouwpercelen aan de orde kan zijn;
- ruimte voor extensieve recreatievormen (als natuurkamperen, kano-, voet- en fietsroutes met zeer beperkte voorzieningen);
- ruimte voor nieuwe landgoederen.

In de Reconstructiegebieden gelden voor agrarische bouwpercelen gelegen in EHS-verweving de voor de betreffende zone vastgelegde planologische bepalingen zoals weergegeven in par. 2.9.5.

2.7.4 (Robuuste) ecologische verbindingzones

Ter verbinding van EHS-natuur en EHS-verweving worden in de streekplan-periode ecologische verbindingen gerealiseerd. De ecologische verbindingzones van provinciaal belang zijn opgenomen in dit streekplan, op basis van de begrenzing en natuurdoelen zoals door de provincie uitgewerkt in het Gelderse gebiedsplan Natuur en landschap (zoals vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 28 september 2004). Deze verbindingzones bestaan uit een schakeling van natuurelementen (stapstenen) die multifunctioneel gebied doorsnijdt. In die zin komen ze sterk overeen met de kenmerken van EHS-verweving. Aangezien het gaat om smalle zones met een strategische ligging, is voor de realisering van de verbindingzones specifiek ruimtelijk beleid aan de orde. Het betreft een combinatie van planologische bescherming van aanwezige waarden en planologische reservering (zoekzone) voor versterking van de natuurwaarde voor de doelsoorten die in het Gelderse gebiedsplan Natuur en landschap zijn aangegeven.

De zones, waar de ecologische verbindingfunctie wordt versterkt, bestaan uit landbouwgronden en verspreid gelegen kleine natuur- en bouselementen, waarbij veelal beken en andere watergangen de as van de ecologische verbindingzone vormen. Naast de ecologische verbindingzones van provinciaal belang zijn er verbindingzones van nationaal belang.

Deze 'robuste' ecologische verbindingzones zijn door het Rijk geïntroduceerd in de Nota Ruimte. Robuuste verbindingen zullen gaan bestaan uit landschaps-zones van enkele honderden meters tot circa een kilometer breed met daarbinnen een hoge dichtheid aan natuurgebieden en -elementen.

In Gelderland gaat het om:

- de verbinding Veluwe-Utrechtse Heuvelrug door de Gelderse Vallei;
- de ecologische poorten van het Veluwemassief naar de aanliggende lage gronden;
- de verbinding Veluwe-Duitsland door de Achterhoek;
- de verbinding Veluwe-Reichswald door Liemers en Rijk van Nijmegen;
- Nieuwe Hollandse Waterlinie in het uiterste westen van het Gelderse Rivierenland.

In aansluiting op de besluitvorming over het reconstructieplan Gelderse Vallei / Utrecht Oost, is de zoekzone voor de robuuste verbinding Veluwe – Utrechtse Heuvelrug reeds definitief begrensd.

De tracerings- en begrenzing van de overige zoekzones voor de ecologische poorten van de Veluwe is nog onderwerp van afstemming tussen rijk en provincie. Planologische bescherming en reservering zal pas van kracht worden wanneer er overeenstemming is over deze begrenzing.

Voor de (overige) robuuste verbindingzones geldt dat ze tracé's volgen van, en dezelfde gebieden verbinden als de ecologische verbindingzones van provinciaal belang. Planologische bescherming tegen onomkeerbare ontwikkelingen is vooralsnog alleen aan de orde op de schaal van aangegeven ecologische verbindingen van provinciaal belang. Voor de verbinding Veluwe – Duitsland door de Achterhoek geldt dat in de Midden-Achterhoek de zoekzone voor robuuste verbinding gelegen is aan weerszijden van de Baakse beek. Het planologisch beleid is erop gericht verstedelijking te voorkomen in deze zone. De provincie zal bij het accorderen van zoekzones voor stedelijke functies in dit gebied hiermee rekening houden.

De planologische bescherming en reservering van de zoekgebieden voor robuuste ecologische verbindingzones zal gelijktijdig met de herbegrenzing van de EHS in een streekplanherziening worden vastgelegd.

2.7.5 Saldobenadering EHS

In het afwegingskader voor de EHS worden plannen afzonderlijk beoordeeld. Om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak te bevorderen kan hiervan worden afgeweken door op gebiedsniveau een 'nee-tenzij' afweging te maken. Dit kan wanneer een aantal plannen of projecten in één ruimtelijk plan wordt ingediend gericht op de per saldo verbetering van de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als in combinatie met andere ruimtelijke ingrepen tevens een fysieke barrière in de EHS wordt opgeheven. Door middel van deze saldobenadering kan een meer aaneengesloten EHS worden verkregen of kunnen EHS-gebieden beter met elkaar worden verbonden. Door ruimtelijke ingrepen op gebiedsniveau met elkaar in verband te brengen, kunnen functies of activiteiten elders in de EHS of daarbuiten betere ontwikkelingsmogelijkheden krijgen. Deze benadering is alleen toepasbaar als:

- de combinatie van bestemmingswijzigingen binnen één ruimtelijke visie wordt gepresenteerd;
- er een onderlinge samenhang bestaat tussen de betreffende plannen;
- een schriftelijke waarborg voor de realisatie van de plannen kan worden overgelegd waarop alle betrokkenen zijn aan te spreken.

Bovendien is voor toepassing van deze saldobenadering nodig dat binnen de EHS een kwaliteitsslag gemaakt kan worden waarbij het oppervlak natuur minimaal gelijk blijft dan wel toeneemt. Zo'n kwaliteitsslag kan bijvoorbeeld ontstaan doordat binnen de EHS met bestemmingen geschoven wordt en/of binnen de ruimtelijke visie vergroting van het areaal EHS optreedt, ter compensatie van het gebied dat door de plannen verloren kan gaan; onder de voorwaarde dat daarmee tevens een beter functionerende EHS ontstaat. Over de gebiedsvisie en toepassing van de saldobenadering op basis van deze gebiedsvisie, moet overeenstemming met het Rijk bestaan.

Voor die onderdelen van de EHS die tevens zijn aangemeld als te beschermen gebied in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn zal het Rijk in overleg met de Europese Commissie bepalen onder welke voorwaarden deze maatwerkmogelijkheid ook geboden kan worden.

2.7.6 Waterafhankelijke natuur

Een deel van de EHS-natuur bestaat uit natte natuurdoeltypen. Natte natuur betreft enerzijds ecosystemen die afhankelijk zijn van veranderingen in de grondwatersituatie en oppervlaktewaterpeilen, anderzijds wateren van het hoogste ecologische niveau (HEN-wateren) die vooral afhankelijk zijn van de waterkwaliteit en de morfologie van de oevers. Ter bescherming van de natte natuurwaarden zijn hydrologische beschermingsgebieden noodzakelijk voor waterafhankelijke landnatuur en beschermingszones in verband met de waterkwaliteit langs de HEN-wateren. De waarden van natte natuur zijn vaak zo sterk afhankelijk van de omgeving dat natuur en directe omgeving als één geheel te beschouwen zijn.

De gehele EHS, dus ook de natte delen daarvan, en de HEN-wateren behoren tot het groenblauwe raamwerk. De natte natuur (wateren en gebieden) is gespecificeerd op de themakaart 18 'natuur'. De beschermingszones voor de natte natuur en HEN-wateren zijn opgenomen op de Beschermingskaart.

Voor wat betreft de significante aantasting in het 'nee-tenzij' beleid (par. 2.7.1). geldt voor de natte delen van de EHS en voor de HEN-wateren dat ruimtelijke ingrepen/ontwikkelingen niet mogen leiden tot verlaging van de grondwaterstand in en om de natte natuur of (bij wateren) tot verslechtering van de waterkwaliteit en aantasting van de morfologie van de beken en waterlopen.

De mate waarin andere functies zich kunnen ontwikkelen wordt bepaald door de omvang van de effecten op de natuur, waarbij voor de natte delen van de EHS gebieden vallend

onder de Vogel- en Habitatrichtlijn geldt dat bij de passende beoordeling niet altijd de grens van het beïnvloedingsgebied of beschermingszone maatgevend hoeft te zijn. Voor een bufferzone ten behoeve van de waterkwaliteit bij HEN-wateren wordt uitgegaan van een 15 m. brede zone aan weerszijden van het HEN-water zelf en 10 m. aan weerszijden van de toestromende A-watergangen waarin het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen wordt geweerd. In het bestemmingsplan dienen de gemeenten de nieuwvestiging van teelten die dergelijke middelen gebruiken te voorkomen. Bestaande agrarische bedrijfsvoering wordt door deze zones niet belemmerd.

De gemeenten hebben uiterlijk 1 januari 2008 de bescherming van de natte delen van de EHS, de HEN-wateren en de bijbehorende beschermingszones in hun bestemmingsplannen geregeld. Voor natte natuurgebieden zal in de bestemming in ieder geval onderscheid gemaakt moeten worden tussen droge en natte natuur. Er vindt afstemming plaats met de regelingsmogelijkheden die de Keur biedt, met als uitgangspunt dat hetgeen met de Keur kan worden geregeld, niet alsnog in het bestemmingsplan hoeft te worden geregeld. Gemeente en waterschap beoordelen dit samen in het kader van de watertoets. Als de bescherming niet vóór 1 januari 2008 is geregeld, zullen Gedeputeerde Staten overwegen tot een aanwijzing aan de betreffende gemeente over te gaan als bedoeld in artikel 37 WRO. Vóór de vastlegging in bestemmingsplannen dient er een regeling voor eventuele planschade te zijn opgesteld.

2.7.7 Doorwerking EHS naar bestemmingsplannen

In lijn met de in par. 2.7.6 opgenomen regeling voor de doorwerking van bescherming van natte natuur nodigt de provincie gemeenten uit om tegelijkertijd ook het overige ruimtelijke natuurbeleid in het bestemmingsplan te verankeren. De uiterste termijn hiervoor is het jaar 2008, zoals ook door het Kabinet in de Nota Ruimte is gevraagd.

2.7.8 Natuur buiten de EHS

Buiten de EHS komen verspreid natuurwaarden voor. De provincie vraagt de gemeenten om hiervoor op passende wijze regelingen in hun bestemmingsplannen op te (blijven) nemen (zie o.a. voor natte natuur de functiekaart van het Waterhuishoudingsplan). Gelderland neemt een bijzondere verantwoordelijkheid voor een aantal weidevogel- en ganzengebieden buiten de EHS. Hierop is toegespitst beleid van toepassing: de Weidevogel- en ganzengebieden buiten de EHS die van provinciaal belang worden geacht, worden beschermd tegen doorsnijding, aantasting van rust en openheid, verlaging van het waterpeil en verstoring. Deze gebieden zijn aangeduid op de Beschermingskaart.

Bij het maken van plannen is het, op grond van de algemene verplichting volgens de Flora- en Faunawet, buiten en binnen de EHS nodig om onderzoek te doen naar beschermde soorten, en daar – wanneer nodig – rekening mee te houden en eventuele schade te compenseren.

2.7.9 Bos

Bossen in Gelderland zijn bij uitstek gebieden met meervoudig ruimtegebruik: ze zijn van groot belang voor recreatie en toerisme, ze hebben aanzienlijke landschappelijke en ecologische betekenis, ze zijn van belang voor de houtproductie, ze beschermen de grondwaterwinning, en een belangrijk deel van de Gelderse bossen is van grote cultuurhistorische betekenis. Bovendien is de nabijheid van bos een belangrijke positieve factor voor het woon- en werkmilieu. De grotere bossen zijn opgenomen in het groenblauwe raamwerk. De kleinere bossen maken deel uit van het multifunctioneel gebied. De ruimtelijke doelen van het bosbeleid zijn: behoud, bescherming en kwalitatieve verbetering van het bestaande bos en uitbreiding van het bosareaal voor zowel natuur, recreatie als houtproductie. Houtproductie behoort ook in een groot gedeelte van de bossen van de EHS tot het nagestreefde meervoudig ruimtegebruik. Uitbreiding van het bosareaal wordt plaatselijk nagestreefd ten behoeve van natuur-ontwikkeling, de realisering van ecologische verbindingszones, de verbetering van de landschapsstructuur en bij versterking van 'groen in en om de stad'.

2.7.10 Natuur- en boscompensatie

Aantasting van oppervlakte en kwaliteit van natuur en bos is niet acceptabel. Hiertoe dienen de natuurgebieden planologisch beschermd te zijn. Gemeenten dienen ook het aanwezige bos als zodanig te bestemmen. Uitzondering hierop vormt snelgroeiend bos met een omlooptijd korter dan 25 jaar, waarvoor vrijstelling van herplantplicht is verkregen op basis van de Boswet. Alleen als er sprake is van een aan de specifieke locatie gebonden ontwikkeling waarvoor geen alternatieve locaties aanwezig zijn, kan natuur of bos plaats maken voor ander ruimtegebruik. Hierop blijft het beleid voor natuur- en bos-compensatie dat met het streekplan Gelderland 1996 is geïntroduceerd van toepassing.

Onttrekking dient te worden gecompenseerd op een locatie die in beeld komt in provinciale of lokale groenplannen, zoals het gebiedsplan natuur en landschap of een landschapsontwikkelingsplan. We achten hierbij onder meer (niet-robuuste) ecologische verbindingzones en de Groene wippen van het Veluwemassief geschikt.

Voor aantasting van natuur en bos binnen de EHS gelden naast de Richtlijn Compensatie Natuur- en Bos de voorwaarden die zijn beschreven onder het ruimtelijk beleid voor de natuur (zie par. 2.7.1). De compensatie vindt plaats binnen de gemeente of een aangrenzende gemeente en is 120, 130 of 140% van het onttrokken perceel groot, afhankelijk van de vervangingswaarde. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het vastleggen van het natuur- en/of bosverlies en de natuur- en/of boscompensatie in bestemmingsplannen en privaatrechtelijke overeenkomsten. Gemeenten dienen bij de vaststelling van een bestemmingsplan met natuur- of bosverlies gelijktijdig de natuur- en boscompensatie te hebben geregeld. Dit kan in hetzelfde of een ander gelijk-tijdig vastgesteld bestemmingsplan plaatsvinden. Wanneer fysieke compensatie redelijkerwijs niet of maar gedeeltelijk mogelijk is en/of wanneer fysieke compensatie leidt tot onaanvaardbare procedurele vertragingen, kan gedeeltelijke of gehele financiële compensatie plaatsvinden. Bij financiële compensatie staat de gemeente garant voor de fysieke compensatie op termijn. Voor het overige verwezen zij naar de Richtlijn Compensatie Natuur en Bos die op 2 juli 1998 in het Provinciaal Blad is gepubliceerd.

De provincie toetst de gemeentelijke plannen op deze richtlijn in het kader van de procedure op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Bij de hier beschreven compensatie via de Wet op de Ruimtelijke Ordening dient tegelijkertijd te worden voldaan aan eventuele herplantplicht in het kader van de Boswet en aan de voorwaarden die voortvloeien uit het beleid voor de EHS en/of Vogel- en Habitatrichtlijn. Voor projecten binnen 'Groei en Krimp' van verblijfsrecreatiebedrijven op de Veluwe geldt een andere invulling van de richtlijn. Zie par. 2.13.4.

Bijlage 3

Streekplanbestemmingen en alternatieve tracés

